

Eemnes verleggen leiding W-500-01

Flora- en faunaonderzoek

KADASTRALE GEMEENTE HOOGLAND

SECTIE P, NUMMER(S) 2-6,9, 17-22, 29-32, 36, 37, 41-
45, 308, 310 EN 334 (alle ged.)

REFERENTIE GASUNIE

I.011826.01 en I.012232.01

Eemnes verleggen leiding W-500-01

Flora- en faunaonderzoek

KADASTRALE GEMEENTE HOOGLAND

SECTIE P, NUMMER(S) 2-6,9, 17-22, 29-32, 36, 37, 41-
45, 308, 310 EN 334 (alle ged.)

REFERENTIE GASUNIE

I.011826.01 en I.012232.01

OPDRACHTGEVER	NV Nederlandse Gasunie Postbus 444 2740 AK WADDINXVEEN
DATUM	8 december 2014
STATUS	Definitief
DOCUMENTNUMMER	P14-0297-006
OPGESTELD DOOR	M. Bleijerveld (Bureau Bleijerveld)
GEAUTORISEERD	ing. H.J. Kersten
PROJECTLEIDER	ing. H.J. Kersten
GEZIEN	

BOOT organiserend ingenieursburo B.V.
Plesmanstraat 5
3905 KZ VEENENDAAL

WEBSITE <http://www.buroboot.nl>

E-MAIL info@buroboot.nl

Flora- en faunaonderzoek

Gasunie Projectlocatie Eemnes

Verlegging tracé W-500-01 & schema S-6346

Flora- en faunaonderzoek

Gasunie Projectlocatie Eemnes

Verlegging tracé W-500-01 & schema S-6346

Titel Gasunie Projectlocatie Eemnes
Verlegging tracé W-500-01 & schema S-6346

Uitvoering Bureau Bleijerveld/Ruimte voor Advies
Auteur Dhr. M. Bleijerveld

Opdrachtgever Boot organiserend ingenieursbureau
Plesmanstraat 5
3900 AM Veenendaal

Datum 08 december 2014

Projectnummer Gasunie I.011826.01 (leiding)
I.012232.01 (schema)

Status Definitief 6e versie

Andringastrjitte 27
8495 JZ Aldeboarn

tel 0566-632073
mob 06-40559568
bleijerveld@ruimtevooradvies.nl

www.ruimtevooradvies.nl

INHOUD

1	INLEIDING	
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Opzet onderzoek	1
1.3	Deellocatie 1 Leidingverlegging	2
1.4	Deellocatie 2 schemaverlegging	5
2	WETTELIJK KADER	
2.1	Inleiding	7
2.2	Flora- en faunawet	7
2.3	Natuurbeschermingswet	8
2.4	Ecologische hoofdstructuur	9
2.5	Rode lijsten	9
3	RESULTATEN	
3.1	Gebiedsbeleid	10
3.2	Flora	11
3.3	Zoogdieren	11
3.4	Vleermuizen	12
3.5	Vogels	12
3.6	Amfibieën	14
3.7	Vissen	15
3.8	Ongewervelden	15
4	EFFECTEN	
4.1	Directe effecten	17
4.2	Indirecte effecten	18
5	CONCLUSIES	
5.1	Leidingverlegging	19
5.2	Schemaverlegging	19
5.3	Mitigerende maatregelen	20
6	EFFECT VAN INGREEP	
6.1	Kortetermijneffecten	21
6.2	Langetermijneffecten	21

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van NV Nederlandse Gasunie is door Bureau Bleijerveld een flora- en fauna-onderzoek uitgevoerd in het buitengebied tussen Baarn en Amersfoort (fig. 1). Als gevolg van de verbreding van rijksweg A1 dient over een afstand van circa twee kilometer een gasleiding te worden verlegd en twee schema's verplaatst. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging vereist. Onder meer bij ruimtelijke ingrepen dient rekening te worden gehouden met beschermde soorten en gebieden. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten en gebieden is vastgelegd in de Flora- en faunawet (Ff-wet), Natuurbeschermingswet (NB-wet) en het Streekplan.

Figuur 1. Globale ligging projectlocatie met deellocatie 1 (rode lijn) en deellocatie 2 (rode cirkel). Links op de kaart Baarn en rechts Amersfoort.

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een zogenaamde *quick scan* van beschermde natuurwaarden in en rond de projectlocatie. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingsplanwijzigingen en ontheffings- of vergunningaanvragen in het kader van de Ff-wet respectievelijk NB-wet.

Een *quick scan* betreft een beoordeling van de aanwezige natuurwaarden in en rond de projectlocatie. Bronnenonderzoek, een terreinbezoek en ecologische kennis vormen de basis van de beoordeling. De *quick scan* is een momentopname en geen standaard veldinventarisatie waarbij meerdere veldrondes in een seizoen worden uitgevoerd. Een *quick scan* geeft daardoor een beperkter beeld dan een standaard veldinventarisatie. Omdat het onderzoek een momentopname betreft kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en –beheer na afloop van het onderzoek.

1.2 Opzet onderzoek

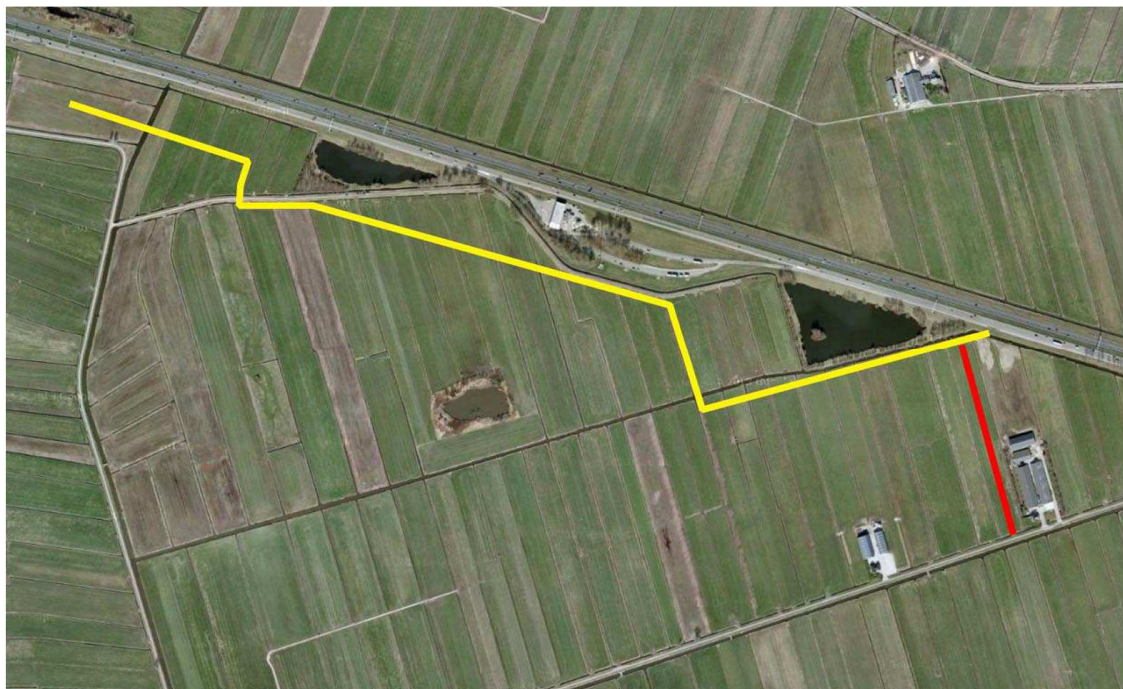
Bij de beoordeling van de projectlocatie is een bronnenonderzoek verricht naar het voorkomen van beschermde soorten en de ligging van beschermde gebieden in de regio. Daarvoor is zover mogelijk en nodig gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen en de website van Waarneming.nl. De ligging en de status van beschermde gebieden zijn ontleend aan het digitaal loket van provincie Utrecht: <http://webkaart.provincie-utrecht.nl/index.do>. Ten slotte waren de NDFF-gegevens voor het gebied beschikbaar.

Op 24 april en 10 mei 2014 is projectlocatie bezocht. Daarbij is gelet op de daadwerkelijke aanwezigheid van beschermde soorten en indirecte aanwezigheid in de vorm van sporen (verblijfplaatsen, wissels, pootafdrukken en dergelijke). Verder is het terrein beoordeeld op de geschiktheid voor beschermde soorten (habitatbeoordeling). Op 27 mei en 12 juni is terrein van de schema's extra bezocht met het oog op een buizerdnest.

1.3 Deellocatie 1 Leidingverlegging

De locatie wordt gevormd door het landelijk gebied parallel aan rijksweg A1 tussen Baarn en Amersfoort (fig. 2). De grond is overwegend in gebruik als reguliere weide en in beperkte mate voor de teelt van maïs. De grond is verkaveld in lange en betrekkelijk smalle percelen die dwars op een watering liggen. Tussen de percelen lopen smalle slootjes van circa een halve meter breed die naarmate ze verder van de watering liggen meer het karakter van een greppel krijgen. De wateringen zijn minimaal vier meter breed. Langs lokale wegen en de snelweg liggen reguliere sloten met een breedte van anderhalf tot twee meter. Langs de watergangen is hoogstens een matig ontwikkelde moerasgordel aanwezig. In de watering kwam veel vegetatie van draadalgen en Sterrenkroos voor. De kavelslootjes waren tijdens het veldbezoek te troebel om ondergedoken vegetatie waar te nemen. Plaatselijk dreef flap op het water.

In de omgeving van de deellocatie zijn verder langs de snelweg twee kleine zandputten en een tankstation (De Slaag) aanwezig, en ten zuiden van de deellocatie ligt een klein moerasje. Rond de zandputten en het tankstation is opgaande begroeiing aanwezig in de vorm van knotwilgen, opstanden met schietwilg, es, populier en gewone esdoorn, en opslag van zwarte els en wilgen. In het moerasje komt moerasbos voor. In het agrarische deel van het gebied ontbreekt opgaande begroeiing, uitgezonderd plaatselijk optredende jonge opslag op taluds. In beide zandputten wordt intensief gevist door sportvissers.

Figuur 2. Luchtfoto deellocatie 1 met nieuw tracé gasleiding inclusief werkstrook tijdens de aanleg (geel) en werkterrein (rood). Beide stroken zijn op schaal weergegeven (20 meter breed).

Aard werkzaamheden

In verband met de verbreding van rijksweg A1 dient een deel van de bestaande gasleiding te worden verlegd. Het nieuwe tracé, met een lengte van circa 2000 meter, komt zuidelijker te liggen, parallel aan de snelweg. Het betreft een leiding met een diameter van 30 centimeter die minimaal 110 centimeter onder het maaiveld komt te liggen (bovenkant leiding). Ter plaatse van kruisingen met watergangen komt de leiding 110 centimeter onder de waterbodem te liggen. Voor de aanleg van het nieuwe tracé is een werkstrook vereist van maximaal 20 meter breed waarbinnen zich de werkzaamheden afspelen.

De watergangen worden ter plaatse van de werkstrook overbrugd met draglineschotten. Op kruisingen van de sleuf worden watergangen afgedamd en drooggelegd over een breedte van maximaal vijf meter. Ten zuidoosten van het tracé wordt vanaf de Neerzeldertseweg ten westen van huisnummer 4 een toevoerroute aangelegd van twintig meter breed die tevens fungeert als werkterrein (zie fig. 2). Na afloop wordt het werkgebied in de oorspronkelijke staat hersteld. Met het project is geen kap van opgaande begroeiing gemoeid.

Voor de aanleg is bemaling gewenst met een drooglegging van 1,9 meter beneden het maaiveld. Afhankelijk van het geschatte debiet wordt het gehele traject in één keer bemalen of in deeltrajecten van 300 à 400 meter. Er zijn nog geen details bekend van het effect van de bemaling op de grondwaterstand. Tijdens gaswerkzaamheden wordt continu gewerkt en kunnen werkzaamheden ook 's nachts plaatsvinden met verlichting. De duur hiervan is hooguit één nacht.

Planning

Aan de tracéverlegging gaat een bestemmingsplanwijziging vooraf. De Gasunie is voor werkzaamheden aan gasleidingen wettelijk gebonden aan het zomerhalfjaar. Voor deze leiding geldt dat de aansluitingen op de bestaande leidingen uitgevoerd moeten worden in de periode van mei t/m september én bij een gemiddelde temperatuur van 10 graden Celsius of hoger. De wens is om de werkzaamheden wat betreft deellocatie 1 in de periode 18-05-2015 tot 31-10-2015 uit te voeren.

Foto 1. Wetering t.h.v. de zandput ten oosten van het tankstation.

Foto 2. Weideperceel met typische kavelsloot.

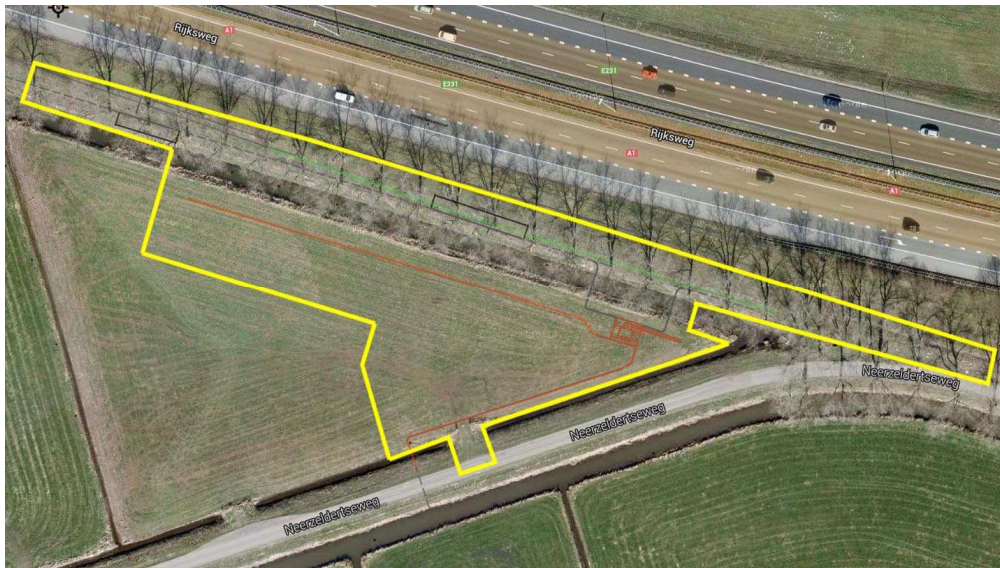
Foto 3. Bermsloot van de Oude Lodijk t.h.v de zandput ten westen van het tankstation.

Foto 4. Zandput ten oosten van het tankstation.

1.4 Deellocatie 2 schemaverlegging

Deze deellocatie is gelegen tussen de Neerzeldertseweg en rijksweg A1 ten noordwesten van Amersfoort. Het ligt gedeeltelijk in een weideperceel en gedeeltelijk de berm van de A1 (fig. 3). Het gebied wordt doorsneden door een wetering van drie tot vier meter breed. Het weideperceel is in regulier agrarisch gebruik. In de oeverzone van de wetering is geen tot vrijwel geen moeraszone aanwezig. Tijdens het veldbezoek was het water van de wetering helder en stroomde licht. De diepte bedroeg maximaal zo'n halve meter. Op de bodem kwamen eilanden van sterrenkroos en draadalgen voor. De berm van de A1 is hier breed en aanvankelijk vlak. De noordelijke helft loopt via een talud op naar de weg. De berm is begroeid met kruidenrijk gras. Op 10 mei was de vegetatie al gemaaid. Langs de wetering staat in de berm een rij oudere populieren en in het westen was op twee locaties in de berm een klein beetje struweel aanwezig in de vorm van grauwe wilg. Buiten de snelweg bestaat de omgeving van de locatie uit agrarische grasland.

Figuur 3. Luchtfoto deellocatie 2 met werkgrens (geel).

Aard werkzaamheden

Op de locatie liggen twee schema's langs de snelweg, te weten S-6202 in het westen en S-6346 in het oosten (zie tekening hieronder). Het laatste schema ligt gedeeltelijk binnen de oevers van de wetering en dient een iets zuidelijker ligging te krijgen, zodat het geheel in het weiland komt te liggen. Verder zijn aanpassing noodzakelijk aan de toe- en afvoerende leidingen, afblazers en de aansluitingen op het andere schema en leidingen. Een klein gedeelte van de bestaande leidingen wordt gerooid. De ingreep vindt plaats in het weiland, de wetering en de berm, en bestaat uit het ontgraven van putten en sleuven om de leidingen en schema's te verwijderen dan wel aan te leggen.

Om de werkzaamheden aan de gasleiding mogelijk te maken dienen 25 populieren gerooid te worden.

Op de plaats van de sleuf wordt de wetering afgedamd en drooggelegd. Aangenomen is dat voor een deel van de werkzaamheden bemaling noodzakelijk is. Hierover zijn nog geen details beschikbaar. De lozing van het water vindt plaats op primaire watergangen en geschiedt volgens de voorschriften van het waterschap. Tijdens gaswerkzaamheden wordt continu gewerkt en kunnen werkzaamheden ook 's nachts plaatsvinden met verlichting. De duur hiervan is hooguit één nacht.

Planning

Aan de tracéverlegging gaat een bestemmingsplanwijziging vooraf. De verwachting is dat de uitvoering van het project in 2015 van start kan gaan. Gasunie is voor werkzaamheden aan gasleidingen wettelijk gebonden aan het zomerhalfjaar. Voor deze leiding geldt dat de aansluitingen op de bestaande leidingen uitgevoerd moeten worden in de periode van mei t/m september én bij een gemiddelde temperatuur van 10 graden Celsius of hoger. De wens is om de werkzaamheden wat betreft deellocatie 2 uit te voeren in de periode 01-04-2015 tot 30-06-2015.

Foto 1. Wetering t.p.v. de deellocatie.

Foto 2. Snelwegberm met links de wetering en rechts de snelweg.

Foto 3. Locatie schema S-6346 in zuidelijke richting gezien.

Foto 4. Westelijke gedeelte deellocatie met schema S-6202.

2 WETTELIJK KADER

2.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming is geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. In deze twee wetten zijn de nationale natuurwetgeving en internationale richtlijnen en verdragen verankerd, zoals Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Convention, Conventie van Bern, Cites en Verdrag van Ramsar.

2.2 Flora- en faunawet

De bescherming van dier- en plantensoorten in Nederland is geregeld via de Flora- en faunawet. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn. Van het verbod op schadelijke handelingen kan op grond van artikel 75 worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Een ontheffingsaanvraag wordt beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO).

Verbodsbepalingen

Art. 8: Het plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op andere wijze van de groeiplaats verwijderen van beschermde planten.

Art 9: Het doden, verwonden, vangen of bemachtigen of met het oog daarop opsporen van beschermde dieren.

Art 10: Het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.

Art 11: Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren.

Art 12: Het zoeken, beschadigen of uit het nest halen van eieren van beschermde dieren.

De beschermde soorten zijn ondergebracht in drie tabellen die elk een ander beschermingsregime kennen. In tabel 1 zijn de algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen, en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 1 een vrijstelling van de verbodsbepalingen. In tabel 2 zijn de minder algemene beschermde soorten ondergebracht. In geval van ruimtelijke ingrepen en bestendig gebruik en beheer geldt voor de soorten van tabel 2 een vrijstelling van de verbodsbepalingen, mits men werkt op basis van een door RvO goedgekeurde gedragscode. In overige gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een lichte toetsing wordt toegepast. In tabel 3 zijn de strikt beschermde soorten ondergebracht, waaronder bijlage 4-soorten van de Habitatrichtlijn. In geval van bestendig gebruik en beheer geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen (uitgezonderd art. 10), mits men werkt op basis van een door RvO goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ingrepen is in alle gevallen is een ontheffing noodzakelijk, waarbij een zware toetsing wordt toegepast. Bij lichte toetsing wordt één criterium gehanteerd:

- 1) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Bij zware toetsing worden drie criteria gehanteerd:

- 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang,
- 2) er is geen alternatief,
- 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen (Art. 2). Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Ontheffing

Bij de beoordeling dienen de volgende vragen in onderstaande volgorde te worden beantwoord:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast door de werkzaamheden?
- Is er een wettelijk belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RvO beoordeelt vervolgens of het wettelijk belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en).

Tabel 2-soorten

Tabel 2-soorten worden getoetst aan de gunstige staat van instandhouding. Een gedragscode kan ook uitkomst bieden voor Tabel 2-soorten. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit. Daarbij moet worden aangetoond dat precies zo wordt gewerkt als de gedragscode aangeeft.

Vogels

Voor vogels is ontheffing alleen mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Tabel 3-soorten

Bijlage 1-soorten

Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 is ontheffing mogelijk op grond van alle belangen uit het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. In de praktijk komen bij Bijlage 1-soorten onderstaande vier belangen het meeste voor bij een ontheffing voor een ruimtelijke ingreep.

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn

Voor Bijlage IV-soorten uit Tabel 3 is alleen ontheffing mogelijk op grond van een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

2.3 Natuurbeschermingswet

De NB-wet heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden met een hoge ecologische waarde in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader

van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Verder vallen ook Beschermde Natuurmonumenten onder de NB-wet. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De vier genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende Provincie.

2.4 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De begrenzing van de EHS wordt door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in provinciale streekplannen. Per eenheid zijn natuurdoeltypen geformuleerd. In of in de nabijheid van EHS-gebieden zijn handelingen verboden die de waarden, kenmerken of functies van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. In dat geval dienen negatieve effecten wel te worden gecompenseerd.

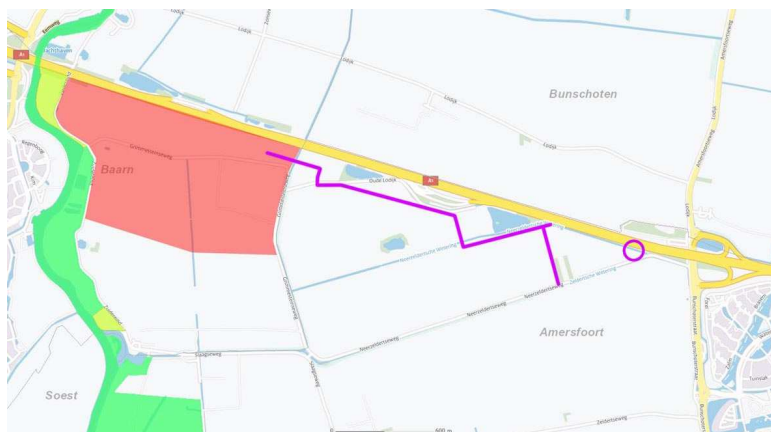
2.5 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

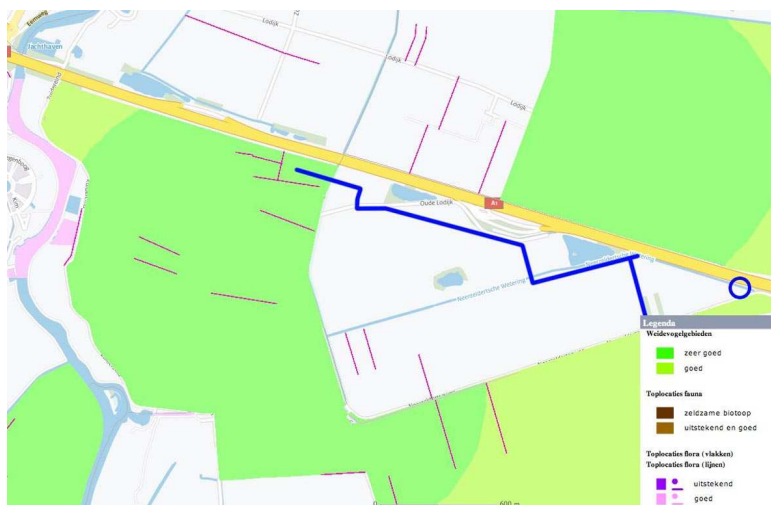
3 RESULTATEN

3.1 Gebiedsbeleid

Geen van beide deellocaties van de projectlocatie maakt deel uit van beschermd natuurgebieden. Het dichtstbijzijnde natuurgebied is de Eem met uiterwaarden op minimaal één kilometer ten westen van het leidingtracé. Dit gebied is deel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Groene Contour. Het meest westelijke perceel van het leidingtracé heeft de status van 'natuur buiten de EHS' (fig. 4). Gemeenten is gevraagd om in hun bestemmingsplannen voor deze gebieden een specifieke bestemming op te nemen ter bescherming en versterking van de actuele natuurwaarden. Ook bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen verdienen de eventueel aanwezige natuurwaarden nadrukkelijk aandacht. Door de provincie zijn toplocaties van flora en fauna gekarteerd. Dit zijn locaties met relatief hoge natuurwaarden in termen van soortenrijkdom of zeldzaamheid. In de polder komen toplocaties voor wat betreft weidevogels en flora (fig. 5). De toplocaties van weidevogels zijn aangewezen als 'weidevogelgebied'. Voor deze gebieden geldt een planologische bescherming. De toplocaties liggen voor een belangrijk deel buiten de projectlocatie. Alleen het uiterste westen van het tracé overlapt met een 'zeer goed' weidevogelgebied. Vlak bij de locatie van het schema ligt kwalitatief goed weidevogelgebied. Tot slot maakt de projectlocatie en de wijde omgeving deel uit van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland.

Figuur 4. Ligging projectlocatie (paars) t.o.v. EHS en Groene Contour (resp. donker- en lichtgroen) en 'natuur buiten de EHS' (rood).

Figuur 5. Ligging projectlocatie (blauw) t.o.v. toplocaties flora en fauna. In groen zijn de weidevogelgebieden weergegeven.

3.2 Flora

Leidingverlegging

Deellocatie 1 bestaat grotendeels uit soortenarm agrarisch grasland. Hierin komen buiten algemene grassen vrijwel geen plantensoorten voor. Verder doorsnijdt het tracé veel watergangen met steile taludjes. De begroeiing heeft hier een natuurlijker karakter, maar staat sterk onder invloed van bemesting uit de agrarische percelen. De 'natte' vegetatie was kenmerkend voor eutroof water met soorten als Gele lis, Waterzuring, Smeerwortel, Liesgras, Grote egelskop, Gele waterkers, Riet, Grote valeriaan, Pitrus, Oeverzegge, Harig wilgenroosje, Moerasvergeet-mij-nietje, Bitterzoet, Veenwortel en Grote waterweegbree. De 'droge' vegetatie was betrekkelijk soortenarm en uitgesproken voedselrijk. Vaak neigde de begroeiing naar stikstofminnende vegetaties met soorten als Grote brandnetel, Glanshaver, Ruw beemdgras, Fluitenkruid, Gewoon biggenkruid, Zevenblad, Gestreepte witbol Veldzuring, Tweerijige zegge, Ridderzuring, Look-zonder-look, Duizendblad en Pinksterbloem. Alle gevonden soorten zijn zeer algemeen. Bedreigde of beschermde soorten zijn niet gevonden. Het voorkomen van strikter beschermde soorten (tabel 2/3) is uit te sluiten.

Schemaverlegging

De vegetatie van het agrarische perceel bestond uit bemest productiegras en was soortenarm. Het sloottalud van het perceel was uitgesproken stikstofrijk met soorten als Grote brandnetel, Glanshaver, Gestreepte witbol, Kleefkruid, Grote egelskop, Gele lis, Oeverzegge en Liesgras. In het natte talud ontbrak een moerasgordel op een smal, onderbroken strookje Grote egelskop. In de berm van de A1 kwam de vegetatie overeen met een betrekkelijk soortenarm, ongedifferentieerd Glanshaver-verbond, met soorten als Glanshaver, Gewoon biggenkruid, Rode klaver, Duizendblad, Ridderzuring, Veldzuring en Scherpe boterbloem. In het (geschraapte) talud onder de populieren was de vegetatie plaatselijk schralig met een lage bedekkingsgraad en soorten als Schapenzuring, Bezemkruiskruid en Boskruiskruid. Bedreigde of beschermde plantensoorten zijn niet gevonden en deze zijn ook niet te verwachten op grond van het beheer van het weiland, de oever en de berm.

3.3 Zoogdieren

Leidingverlegging

Alle inheemse soorten zoogdieren worden min of meer beschermd door de Flora- en faunawet. In het gebied is alleen Haas daadwerkelijk aangetroffen. Verder waren in bermen en dergelijke hopen van kleine zoogdieren aanwezig. Langs de watergangen was in ieder geval op één locatie een burcht van Muskusrat (onbeschermd) aanwezig. De locatie en de omgeving daarvan zijn matig geschikt voor zoogdieren, omdat de grootste oppervlakte wordt ingenomen door weinig geschikt agrarisch grasland. Verder zijn de taluds van de sloten steil en de moeraszone en ondergedoken vegetatie matig tot slecht ontwikkeld. In het gebied zijn alleen algemene soorten van tabel 1 te verwachten, zoals Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Gewone bosmuis, Wezel en Bunzing. De strikter beschermde kleinere zoogdieren (tabel 2 of 3) - Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis – komen, behalve Waterspitsmuis, niet in de regio voor. Voor Waterspitsmuis wordt het terrein ongeschikt geacht als leefgebied vanwege de matige waterkwaliteit, de steile oevers, het ontbreken van een rijk ontwikkelde water- en moerasvegetatie en het agrarische grasland waaraan de sloten grenzen. Grotere zoogdieren zijn alleen als passant te verwachten.

Schemaverlegging

In het gebied is alleen Haas daadwerkelijk aangetroffen. Verder waren in de hopen van kleine zoogdieren aanwezig. Het projectgebied en de omgeving daarvan zijn matig geschikt voor zoogdieren, omdat het terrein wordt ingenomen door min of meer soortenarm grasland zonder struweel of een goed ontwikkelde oeverzone en watervegetatie. In het gebied zijn

alleen algemene soorten van tabel 1 te verwachten, met name Veldmuis, Bosspitsmuis en Huisspitsmuis. De strikter beschermde kleinere zoogdieren (tabel 2 of 3) - Grote bosmuis, Eikelmuis, Hazelmuis, Veldspitsmuis, Hamster, Noordse woelmuis en Waterspitsmuis – komen, behalve Waterspitsmuis, niet in de regio voor. Voor Waterspitsmuis is het terrein ongeschikt als leefgebied vanwege de steile oevers en het vrijwel ontbreken van struweel, een rijk ontwikkelde water- en moerasvegetatie en het agrarische grasland waaraan de sloten grenzen. Grotere zoogdieren zijn alleen als passant te verwachten.

3.4 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3/bijlage IV van de Habitatrichtlijn). Van vleermuizen is het gehele leefgebied strikt beschermd, dat wil zeggen de verblijfplaatsen, de foerageergebieden en de vliegroutes daar tussen.

Leidingverlegging

In het werkgebied zijn geen objecten voorhanden die als verblijfplaats kunnen dienen. Bij de zandputten valt een deel van de opgaande begroeiing rond de plassen net binnen het aangegeven maximale werkp pad. De opgaande begroeiing valt in de praktijk buiten het werkp ad valt en kap is geen onderdeel van de ingreep. Op basis van een visuele inspectie zijn in de betreffende bomen overigens geen geschikte holten gevonden die als verblijfplaats kunnen dienen. Gelet op de openheid, zal het terrein voor de meeste vleermuissoorten hoogstens een zeer bescheiden rol spelen als foerageergebied. Een uitzondering hierop vormen de Watervleermuis en in mindere mate Meervleermuis. Deze soorten foerageren bij voorkeur boven wateren. In het gebied zijn alleen de grotere watergangen – met name de weteringen – geschikt. De kavelslootjes zijn te klein als foerageergebied. Van lage, tijdelijke afdammingen is geen negatief effect te verwachten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Dergelijke obstakels zijn eenvoudig te omzeilen door vleermuizen. Hierbij is er vanuit gegaan dat in de periode van half maart tot half oktober 's nachts geen felle verlichting wordt toegepast. In bepaalde gevallen is 's nachts werken met verlichting onvermijdelijk. Op deze gevallen is in hoofdstuk 4 en 5 verder ingegaan.

Schemaverlegging

In en rond het werkgebied zijn alleen de populieren in potentie geschikt als verblijfplaats. In de bomen zijn echter geen evidente holten gevonden.

Het is uit te sluiten dat het terrein een belangrijke rol speelt als foerageergebied of verbindend element voor vleermuizen in het algemeen. Hiervoor is het landschap te open. De enige opgaande begroeiing wordt gevormd door een rij populieren die dicht tegen de snelweg aanstaat en niet aansluit op andere groene structuren. Een uitzondering vormen met name de Watervleermuis en in mindere mate de Meervleermuis. Deze soorten foerageren bij voorkeur boven wateren, zoals de wetering. Gelet op de aard van de werkzaamheden, is een negatief effect op foeragerende vleermuizen uitgesloten. Van lage, tijdelijke afdammingen is geen negatief effect te verwachten op de foerageermogelijkheden van vleermuizen. Dergelijke obstakels zijn eenvoudig te omzeilen door vleermuizen. Hierbij is er vanuit gegaan dat in de periode van half maart tot half oktober 's nachts geen felle verlichting wordt toegepast. In bepaalde gevallen is 's nachts werken met verlichting onvermijdelijk. Op deze gevallen is in hoofdstuk 4 en 5 verder ingegaan.

3.5 Vogels

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd, inclusief een nest dat in gebruik is. Van soorten met een vaste nestplaats is naast de jaarrond beschermde nestplaats ook het leefgebied beschermd.

Leidingverlegging

Het werkgebied ligt in een weidegebied met watergangen. Hierdoor moet rekening worden gehouden met weidevogels in de percelen en watervogels (m.n. Wilde eend/Meerkoet/Waterhoen) in de taluds. In het gebied is geen hoge dichtheid aan

weidevogels te verwachten, omdat de meeste percelen regulier (intensief) worden beheerd. Het gebied is door de provincie ook niet aangemerkt als belangrijk weidevogelgebied. Op een aantal percelen rust een beheerovereenkomst waarbij legselbeheer plaatsvindt. Tijdens beide veldbezoeken is verspreid door het gebied een enkele Kievit, Grutto en Scholekster waargenomen. In de sloten verbleven tijdens de veldbezoeken regelmatig Wilde eend en territoriale Meerkoeten. Moerasvogels zijn in de oeverzones niet te verwachten, omdat geschikte moerasvegetatie ontbreekt of te beperkt is van omvang. Tot slot komen in de opgaande begroeiing langs de zandputten normale soorten van bos en struweel voor, zoals Zwartkop, Tuinfluiter, Koolmees, Winterkoning, Merel en Zanglijster. Bij uitvoering in het broedseizoen kan daarom in het gehele (maximale) werkgebied verstoring optreden. Het zwaartepunt van de broedtijd ligt in de periode half maart-half juli.

Vaste nestplaatsen – die jaarrond beschermd zijn – komen niet voor in open agrarisch gebied. In de opgaande begroeiing rond de zandputten zijn geen vaste nestplaatsen gevonden voor zover de begroeiing binnen de maximale werkbreedte valt.

Het gebied buitengebied west vertegenwoordigt een belang als foerageergebied voor Kleine zwanen [6]. Het voorkomen van Kleine zwaan is beperkt tot het winterhalfjaar. In deze periode wordt niet aan gasleidingen gewerkt en is verstoring van Kleine zwaan uit te sluiten.

Schemaverlegging

Het projectgebied is matig geschikt voor vogels. Het weideperceel is door de nabijheid van hoge bomen weinig geschikt voor weidevogels. Tijdens de veldbezoeken zijn er geen aanwijzingen voor territoria gevonden. In de wetering kwamen Meerkoet en Wilde eend voor. Beide soorten zijn in de oeverzone van de wetering broedend te verwachten. Van de wegberm zijn alleen de bomen en de twee plukjes grauwe wilg geschikt als nestplaats voor vogels. In de bomen waren enkele soorten aanwezig, te weten Tjiftjaf, Vink en Koolmees. In de bomen zaten oude nesten van kraaiachtigen. Dergelijke soorten zijn ook als broedvogel te verwachten. De bermen zelf zijn, mede door de vroege maaidatum, ongeschikt voor broedvogels.

Er is waarschijnlijk één vaste nestplaats gevonden (fig. 6). Tijdens het eerste veldbezoek op 24 april hielden twee Buizerds zich op bij een oud kraaiennest in één van de populieren tussen beide schema's. Het tweede veldbezoek op 10 mei leverde geen activiteit op rond het nest. Op 27 mei is een extra controle uitgevoerd. Daarbij waren weer twee Buizerds op de locatie aanwezig en vloog een vogel verschillende malen van het nest op. Op grond hiervan is het aannemelijk dat het een actief nest betreft. Een derde controle op 12 juni leverde wel activiteit op in de vorm van alarmering van de oudervogel en sporen onder en op de nestrand (uitwerpselen/prooirest). Het leek echter uitgesloten dat zich in het kleine en deels doorzichtige nest jongen bevonden. Vanwege de kleine omvang en de matige staat van het nest, bestaat het vermoeden dat het om een eerste broedpoging van jonge vogels gaat. Dergelijke nestpogingen mislukken vaak. Het is echter wel te beschouwen als een nest en vanwege de soort als een vaste nestplaats. De nestboom gaat verloren als het project wordt uitgevoerd.

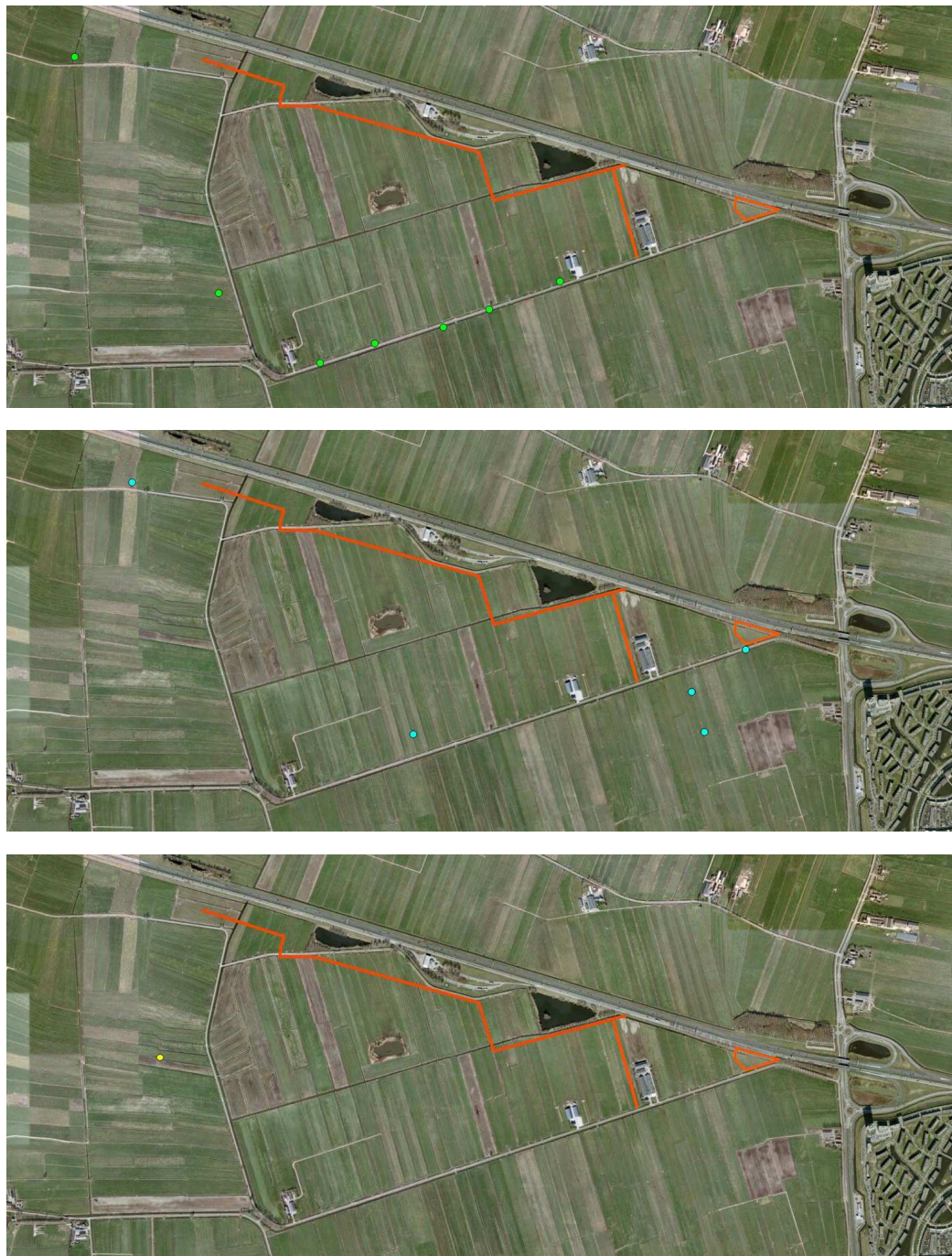

Figuur 6. Terrein tussen beide schema's (rood) en de locatie van de nestboom (geel).

3.6 Amfibieën

Leidingverlegging

Alle soorten amfibieën en reptielen zijn in meer of mindere mate beschermd. In het gebied komen veel kleine slootjes voor waarvan de omvang te gering is om leefgebied te vormen voor grotere prederende vissen. Alle tabel 1-soorten zijn te verwachten. Daarnaast blijkt uit de NDFF-gegevens dat in het gebied de tabel 3-soorten Poelkikker, Heikikker en Rugstreeppad voorkomen (fig. 7-9). De drie soorten staan ook op bijlage IV van de Habitatrichtlijn, wat betekent dat het strengste beschermingsregime van toepassing is.

Figuur 7-9. Ligging plangebied (oranje) t.o.v. resp. Poelkikker (groen), Heikikker (blauw) en Rugstreeppad (geel).

Alle vindplaatsen van strikt beschermde soorten amfibieën liggen buiten de deellocatie. Het is echter niet bekend of de gehele polder dekkend onderzocht is. Daarnaast zijn niet alle waarnemingen van recente datum. Omdat het gebied de laatste jaren nauwelijks is veranderd, is het zeer aannemelijk dat de genoemde soorten nog in de polder voorkomen. Gelet op de grote overeenkomst tussen de vindplaatsen en de deellocatie wat betreft landschap en grondgebruik, en de korte afstand ertussen, is het bovendien aannemelijk dat één of meerdere van de drie beschermde soorten in het werkgebied voorkomen.

Schemaverlegging

In de oeverzone van de wetering zijn geen amfibieën waargenomen. Uit de gegevens van de Nationale databank flora en fauna blijkt dat in de polders tussen Baarn en Amersfoort verschillende strikter beschermde soorten voorkomen, te weten Poelkikker, Heikikker en Rugstreeppad (zie fig. 7-9). Deze soorten zijn in het projectgebied uit te sluiten. Hiervoor is de omvang van de wetering en daarmee de kans op predatie te groot. Tevens is de oeverzone te slecht ontwikkeld. Op basis van het karakter van het gebied zijn wel de meeste soorten amfibieën van tabel 1 te verwachten in en rond de wetering, zoals Bastaardkikker, Bruine kikker en Kleine watersalamander.

In de regio van het projectgebied zijn geen populaties reptielen bekend.

3.7 Vissen

Leidingverlegging

Uit de NDFF-gegevens blijkt dat er drie strikter beschermde vissoorten zijn gevonden, te weten Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Grote modderkruiper (zie fig. 10-12). De drie soorten zijn respectievelijk beschermd in tabel 3, 2 en 3. Bittervoorn en Kleine modderkruiper komen algemeen voor in Laag-Nederland, Grote modderkruiper is zeldzaam en gaat achteruit. De vondsten van de verschillende soorten zijn grotendeels buiten de deellocatie gedaan; alleen Kleine modderkruiper is ook binnen de deellocatie gevonden. Op grond van ervaring kan worden gesteld dat in het gebied geen dekkende inventarisatie heeft plaatsgevonden, maar dat de vondsten gebaseerd zijn op steekproeven. Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn ook binnen de deellocatie te verwachten, met name in de grotere sloten en weteringen. De kleine sloten zijn vermoedelijk voornamelijk geschikt voor opgroeiende larven. De kleine sloten zijn weinig geschikt voor overwintering. Wat betreft Grote modderkruiper is het moeilijk een verwachting uit te spreken. De enige waarneming kan betrekking hebben op een zwervend exemplaar, maar ook wijzen op een populatie met lage dichtheid. Omdat de vangst gedaan is in een relatief geïsoleerd polderwater moet rekening worden gehouden met een populatie. Gelet op de grote overeenkomst tussen de sloten buiten en binnen de deellocatie, is het voorkomen van Grote modderkruiper binnen de deellocatie dan ook mogelijk.

Schemaverlegging

In de wetering was een aantal Brasems aanwezig (niet strikt beschermd). Uit de gegevens van de Nationale databank flora en fauna blijkt dat buiten het projectgebied Bittervoorn en Grote en Kleine modderkruiper (resp. tabel 3, 3 en 2) in het waterstelsel zijn gevangen. Met name Bittervoorn en Kleine modderkruiper zijn zeker ook ter hoogte van het projectgebied te verwachten. Nabij een duiker onder de Neerzeldertseweg zwom een schooltje vis dat vermoedelijk uit Bittervoorns bestond. De status van Grote modderkruiper is onzeker. De soort is slechts eenmaal gevangen in het gebied. Geheel uit te sluiten is de soort echter niet. Werkzaamheden in de wetering, zoals het slaan van damwanden, afdammingen en ontgravingen kunnen lokaal een negatief op vissen hebben.

3.8 Ongewervelden

Leidingverlegging/Schemaverlegging

Op de projectlocatie komen geen habitats voor van de beschermde soorten ongewervelden. Een negatief effect op deze beschermde soorten wordt daarom uitgesloten.

Figuur 10-12. Ligging plangebied (oranje) t.o.v. resp. Bittervoorn (roze),
Kleine modderkruiper (bruin) en Grote modderkruiper (rood).

4 EFFECTEN

4.1 Directe effecten

Leidingverlegging

In het werkgebied kunnen de werkzaamheden een negatief effect hebben op:

Vleermuizen (tabel 3/HR bijlage IV)

Zoogdieren (tabel 1)

Broedvogels zonder vaste nestplaats (strikt beschermd)

Amfibieën (tabel 1 en 3/ HR bijlage IV)

Vissen (tabel 2 en 3)

Wat betreft vleermuizen kan gedurende het actieve seizoen van de groep verstoring van vlieg- en foerageerroutes optreden, indien 's nachts met felle verlichting bij grote watergangen wordt gewerkt, met name wat de weteringen betreft. Het actieve seizoen van vleermuizen beslaat de periode april-half oktober.

Op de zoogdieren doen zich jaarrond negatieve effecten voor betreffende grondwerken en depots.

Bij uitvoering in het broedseizoen is verstoring en vernietiging van broedsels te verwachten van weidevogels en watervogels binnen het werkgebied. Het zwaartepunt van het broedseizoen ligt in de periode half maart-half juli. Eerdere en latere broedgevallen komen voor. Met name weidevogels (Kievit) kunnen in sommige gevallen al eind februari tot nestelen komen. Het is daarom aan te raden om voor het broedseizoen uit te gaan van de periode 1 maart-half juli.

Het tijdelijk dempen van sloten of droogmalen van delen van watergangen is negatief voor amfibieën, met name wanneer dit de voortplanting (inclusief opgroei van larven) betreft. Als voortplantingsseizoen wordt voor Poelkikker en Rugstreeppad de periode april-augustus gegeven en voor Heikikker de periode half februari-augustus. In de winter is de weerslag op amfibieën klein, omdat de drie strikt beschermde soorten niet of nauwelijks in het water overwinteren en de agrarische percelen ongeschikt zijn voor overwintering op land.

Het tijdelijk dempen van sloten of droogmalen van watergangen is negatief voor vissen, met name wanneer dit de voortplanting (inclusief opgroei van larven) en overwinteringsplekken betreft. Voor beide modderkruipers beslaat de voortplanting de periode maart-augustus, voor Bittervoorn is dit de periode april-augustus. In de winter is de kans op een negatief effect op vissen wat de kleine kavelsloten betreft kleiner, omdat deze door hun lage peil weinig geschikt zijn voor overwintering.

Schemaverlegging

Voor vleermuizen kan gedurende het actieve seizoen van de groep verstoring van vlieg- en foerageerroutes optreden, indien 's nachts met felle verlichting bij grote watergangen wordt gewerkt, met name wat de weteringen betreft. Het actieve seizoen van vleermuizen beslaat de periode april-half oktober.

In het werkgebied kunnen de werkzaamheden een negatief effect hebben op amfibieën en kleine zoogdieren van tabel 1 met verblijfplaatsen in de bodem of de vegetatie. De effecten kunnen jaarrond optreden.

Wanneer de uitvoering in het broedseizoen plaatsvindt, kan verstoring van nesten optreden. Op de locatie kunnen ook weidevogels voorkomen. In dat geval beslaat het broedseizoen de periode van 1 maart tot half juli.

Bij uitvoering van het project volgens het oorspronkelijke plan, gaat een vaste nestplaats van een Buizerd verloren.

Bij werkzaamheden in de wetering kunnen negatieve effecten onder vissen optreden, waaronder strikter beschermde soorten. De grootste effecten treden op tijdens het voortplantingsseizoen van maart tot en met augustus. Potentieel optredende effecten zijn

verstoring van de voortplanting, sterfte, stroomafwaartse watervertroebeling door grondverzet.

4.2 Indirecte effecten

Leidingverlegging/Schemaverlegging

Het is waarschijnlijk dat de droge werkputten bemalen moeten worden. Dit veroorzaakt een zekere grondwaterspiegeldaling in de omgeving. Vanuit de natuur gezien zijn hiervan geen negatieve effecten te verwachten, omdat in de omgeving van het projectgebied geen kwetsbare grondwaterafhankelijke vegetaties voorkomen. Een grondwaterbemaling is niet van invloed op het peil in de watergangen en daarom ook niet op flora en fauna in en bij de sloten.

De activiteiten (aanwezigheid van groot materieel en mensen) kunnen door optische verstoring van invloed zijn op weide- en watervogels buiten het werkgebied. Dit geldt met name voor de leidingverlegging, omdat dit deelproject grootschaliger is en hier in open gebied wordt gewerkt. In de directe omgeving van de schema's is de kans op weidevogels klein vanwege de bomen in de directe omgeving. Algemene watervogels (bijv. Wilde eend en Meerkoet) zijn in de oeverzone te verwachten.

5 CONCLUSIES

5.1 Leidingverlegging

Er is geconcludeerd dat de ingreep – wat strikter beschermde soorten betreft – een verstorende invloed kan hebben op vleermuizen, broedvogels zonder vaste nestplaats, amfibieën en vissen. De verstoring is van tijdelijke aard. Betreffende amfibieën en vissen is deze conclusie gebaseerd op soms dateerde gegevens en op de aanname dat de soorten in het werkgebied voorkomen. De meeste soorten zijn niet binnen het werkgebied waargenomen, maar een dekkende inventarisatie van de gehele polder heeft hoogstwaarschijnlijk niet plaatsgevonden. Omdat het gebied de laatste jaren nauwelijks is veranderd is het aannemelijk dat de genoemde soorten nog steeds in het gebied voorkomen. Gelet op de grote landschappelijke gelijkenis van het werkgebied en de omliggende polders moet rekening worden gehouden met het voorkomen van één of meerdere strikt beschermde soorten amfibieën en vissen binnen het werkgebied. In geval van strikt beschermde soorten is het gebruikelijk om de leefgebieden gedetailleerd in kaart te brengen. In dit geval zal een inventarisatie pas in 2015 zijn af te ronden, omdat het vroege voorjaar van 2014 is gemist. Er zijn argumenten aan te voeren waarom een inventarisatie in dit geval weinig toevoegt, namelijk:

- De soorten zijn geconstateerd in de omgeving van het werkgebied. Met name vissen en jonge uitgekropen amfibieën zijn overal te verwachten. Waar het traject ook komt, er moet altijd rekening worden gehouden met de soorten.
- Kleine modderkruiper en Bittervoorn komen vrijwel zeker in het werkgebied voor. De mitigerende maatregelen voor deze twee soorten zijn dezelfde als die voor de overige soorten amfibieën en vissen. Precieze verspreidingsgegevens over iedere soort veranderen daarom niets aan de vorm en uitvoering van de mitigatie.
- De ingreep is van tijdelijk aard en permanente gevolgen voor habitats van de betrokken soorten zijn niet aan de orde. Een deel van de sloten zal tijdelijk in een pioniersstadium verkeren, maar omdat het om een gering deel van iedere sloot gaat (fig. 2) is dit te verwaarlozen.

Op basis van het voorgaande wordt geadviseerd om in te zetten op een degelijk mitigatieplan dat de betrokken soorten zoveel mogelijk ontziet. Gezien de relatief grote schaal van het project en het feit dat meerdere zeer streng beschermde soorten in het gebied voorkomen, wordt geadviseerd om een ontheffing aan te vragen en het mitigatieplan ter goedkeuring voor te leggen bij de bevoegde instanties. Bij uitvoering in 2015 is hiervoor ruim voldoende tijd. De ontheffingsaanvraag heeft betrekking op de vaste nestplaats van Buizerd en op de soorten Poelkikker, Heikikker, Rugstreeppad, Bittervoorn, Kleine modderkruiper en Grote modderkruiper.

Het mitigatieplan bestaat in grote lijnen uit het weren en wegvangen van dieren. Speciale aandacht verdient de Rugstreeppad, omdat deze soort een zekere voorkeur heeft voor werkterreinen als leefgebied, bijvoorbeeld zanddepots. Omdat de uitvoering van het project wettelijk gezien buiten het winterhalfjaar dient plaats te vinden, wordt gewerkt in de kwetsbare perioden voor alle genoemde soorten. Dit betekent dat in het mitigatieplan de aandacht moet uitgaan naar maatregelen die voor aanvang van het voortplantingsseizoen te nemen zijn.

5.2 Schemaverlegging

Er is geconcludeerd dat de ingreep – wat strikter beschermde soorten betreft – een verstorende invloed kan hebben op broedvogels zonder vaste nestplaats, op een vaste nestplaats van Buizerd, op foeragerende vleermuizen en op strikter beschermde vissoorten.

De effecten zijn deels te voorkomen door een juiste planning en door de wijze van uitvoering. Dit geldt niet voor de instandhouding van het buizerdnest.

5.3 Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

In de periode van half maart tot half oktober dient felle verlichting van de werkplaats 's nachts te worden voorkomen of te worden afgeschermd van de omgeving wat betreft de wetering.

Broedvogels

Het broedseizoen van weidevogels begint relatief vroeg. Kievit kan bij uitzondering eind februari al tot broeden komen. Daarom dienen voor 15 februari vogelwerende voorzieningen te worden geplaatst in en rond de projectlocatie. Het talud van de watergangen dient tijdens het groeiseizoen kort te worden gehouden om broedgevallen van watervogels te vermijden. De kap van de bomen mag niet plaatsvinden in het broedseizoen (half maart-half juli). Omdat Buizerds al in februari kunnen broeden dient de kap buiten de periode 1 februari-31 juli plaats te vinden. Eerdere en latere broedgevallen zijn mogelijk. In de periode november-januari is de kans op nesten nihil.

Vaste nestplaats Buizerd

Bomen met vaste nestplaatsen inclusief de omringende bomen mogen niet zondermeer worden gekapt. Wanneer er geen alternatieven voor het plan mogelijk zijn, dient een ontheffing te worden aangevraagd inclusief een mitigatieplan. Compensatie is vrijwel niet mogelijk bij Buizerd. Er is een gegronde reden voor de kap.

Amfibieën en vissen

Onderstaande maatregelen zijn overgenomen uit de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen d.d. 6-2-2012, paragraaf 4.3.5 Afdammen, dempen of vergraven van wateren.

Voorafgaand aan het dempen of vergraven van watergangen worden deze zoveel mogelijk vrij gemaakt van juridisch zwaarder beschermde dieren en planten:

- Oevervegetatie wordt voorafgaand aan de inrichtingswerken gemaaid, waardoor vis zich elders zal gaan ophouden.
- Achterblijvende juridisch zwaarder beschermde dieren worden weggevangen voorafgaande aan het dempen van de perceelsloot en teruggeplaatst in geschikte biotopen in de omgeving als deze door de ingreep worden bedreigd.
- Ten behoeve van in slib levende of vluchtende juridisch zwaarder beschermde soorten wordt slib waarin zich deze soorten bevinden, verplaatst naar plaatsen van waaruit deze soorten kunnen vluchten of overleven. Zoetwater mosselen worden waar nodig onder andere in verband met de bittervoorn terug geplaatst.

Ecologisch werkprotocol

Voor de werkzaamheden dient een ecologische werkprotocol te worden opgesteld, waarin de mitigerende maatregelen gedetailleerd en praktisch uitvoerbaar zijn uitgewerkt.

6 EFFECT VAN INGREEP

6.1 Kortetermijneffecten

Buizerd

De Buizerd is de laatste decennia sterk toegenomen en inmiddels een algemene broedvogel in Nederland met 8.000-10.000 broedparen. De laatste jaren is de trend neutraal, wat wijst op een verzadiging van het leefgebied (www.sovon.nl). De soort is niet bedreigd en wat de nestboom betreft niet kritisch. Door de kap van de bomen op deellocatie 2 gaat een vaste nestplaats van Buizerd verloren. Hierdoor is de locatie niet meer te gebruiken als broedlocatie. Meestal gebruikt een paar meerdere nesten roulerend, en van de populatie bouwt ca. 50% een nieuw nest. De term 'vaste nestplaats' is voor buizerd dus minder zwaarwegend dan voor bijv. Gierzwaluw. Een buizerd is goed in staat om zelf een nest te bouwen en is niet afhankelijk van oude nesten van andere soorten of kunstmatige structuren. Er is voldoende uitwijkmogelijkheid om een nieuw nest te bouwen (fig. 13). Ten eerste verdwijnen de bomen uit een bomenrij. Direct ten westen en oosten van de nestboom blijven tientallen bomen in de rij behouden (geel in fig. 13). Ten tweede ligt op honderd meter van de nestboom, aan de noordzijde van de snelweg, een bos van drie Ha. oudere bomen (rood in fig. 13). Ten derde liggen langs de snelweg tussen Amersfoort en Soest vier zandputten met oudere bomen er omheen (blauw in fig. 13). De afstanden van de nestboom tot de putten bedragen 0,7 km, 1,6 km, 2,3 km en 3 km. Op grond van de broedbiologie en de beschikbaarheid van potentiële nestbomen is het zeer aannemelijk dat het betreffende paar een alternatieve nestlocatie zal vinden. Een negatief effect door de kap van de nestboom is daarom uit te sluiten, mits dit buiten de kwetsbare periode gebeurt.

Figuur 13. Ligging te kappen nestboom (groen) t.o.v. van alternatieve nestlocaties.

Vissen en amfibieën

Door de voorgenomen ingrepen en uitvoeringsperiode zal plaatselijk leefgebied van middelzwaar tot zwaar beschermde soorten amfibieën en vissen onbeschikbaar zijn gedurende één zomerhalfjaar. Het betrokken poldervak is circa 140 hectare groot en beschikt over zo 'n twintig kilometer aan kleine, vrijwel identieke kavelsloten. Het project beslaat ongeveer 150 meter sloot, dat wil zeggen de totale lengte van alle kleine stukjes sloot te samen die bij de ingreep betrokken zijn. Dit komt neer op circa 0,75% van de totale lengte aan sloten in dit poldervak. Met ander woorden, 99% van het leefgebied blijft beschikbaar. Dit geldt voor alle betrokken soorten vissen en amfibieën. Voor vissen is het effect nog minder groot, omdat voor deze soortgroep de grote watergangen ook geschikt zijn. Hierin is bovendien geen rekening gehouden met het feit dat het gebied dat bij de ingreep betrokken is deel uitmaakt van een veel grotere polder die hydrologisch een eenheid vormt. Het leefgebied is in bredere zin dus veel groter dan alleen de wateren die direct bij de ingreep betrokken zijn. Op grond hiervan wordt een wezenlijk effect op de populatie tijdens de ingreep uitgesloten.

Weide- en watervogels

Door de voorgenomen ingrepen en uitvoeringsperiode zal het werkgebied en een zone daar omheen één broedseizoen niet beschikbaar zijn voor vogels zonder vaste nestplaats. Het tijdelijke ruimtebeslag op het leefgebied van vogels is groter dan bij vissen en amfibieën, omdat het droge werkgebied groter is dan het natte werkgebied en voor vogels ook een grensoverschrijdend effect zal optreden door optische verstoring. Het ruimtebeslag is niet te vermijden en ook in de winter vervult het gebied een rol voor vogels, bijvoorbeeld voor Kleine zwaan. Het betreffende poldervak en de aangrenzende vakken zijn geen optimale weidevogelgebieden, dat wil zeggen de dichtheid is laag. Omdat het poldervak deel uit maakt van een grote polder en de dichtheid laag is, is er voldoende uitwijkmogelijkheid. Dit in tegenstelling tot een situatie met een hoge dichtheid waarin alle beschikbare territoria bezet zijn. Tot slot is het werkgebied is geen beschermd weidevogelgebied en de schaal van het project is te klein om een effect te hebben op de Nederlandse populatie van een soort. Hieruit volgt dat er geen aanvullende maatregelen nodig zijn om de functie die het gebied voor broedvogels heeft te mitigeren of te compenseren, behalve het voorkomen van verstoring van broedsels. Omdat de nestplaatsen van dergelijke broedvogels niet beschermd zijn is een kortetermijneffect niet aan de orde.

6.2 Langetermijneffecten

Buizerd

In de paragraaf 6.1 is gesteld dat het zeer aannemelijk is dat het betreffende buizerdpaar een alternatieve nestlocatie zal vinden gelet op de broedbiologie en de beschikbaarheid van potentiële nestbomen in de directe omgeving. Op basis hiervan is een langetermijneffect uit te sluiten.

Vissen en amfibieën

Na afloop van de aanleg van de gasleiding en de schema's wordt het werkgebied in de oorspronkelijke staat hersteld. De projectlocatie bestaat uit regulier agrarisch grasland en regelmatig geschoonde watergangen. Op dergelijke locaties komen geen bijzondere vegetaties of abiotische omstandigheden voor die door de ingreep langdurig verstoord raken of verdwijnen. Voorts heeft de ingreep betrekking op een gering percentage (< 1%) van de totale lengte aan watergangen in dit poldervak. Op grond hiervan zijn op de lange termijn geen negatieve effecten te verwachten op amfibieën en vissen.

Weide- en watervogels

Na afloop van de aanleg van de gasleiding en de schema's wordt het werkgebied in de oorspronkelijke staat hersteld. De projectlocatie bestaat uit regulier agrarisch grasland en regelmatig geschoonde watergangen. De hier voorkomende water- en weidevogels zijn niet aangewezen op bijzondere vegetaties of abiotische omstandigheden. Zodra de grasmat is hersteld zijn de percelen weer geschikt voor broedvogels. Op grond hiervan zijn op de lange termijn geen negatieve effecten te verwachten op broedvogels zonder vaste nestplaats.

BOOT: ingenieurs met een verhaal

Werken aan een duurzame leefomgeving. Dat is het kleurrijke verhaal van BOOT. Een verhaal dat zich afspeelt in woonwijken en op bedrijventerreinen, op sportvelden en bungalowparken of gewoon in de natuur. Een verhaal in grijs en groen dus. Ze wisselen elkaar af en gaan soms ook in elkaar over. En een verhaal met een rode draad: het verantwoord inrichten van de ruimte. De

leefomgeving waaraan we werken is immers evenzeer van ons als van toekomstige generaties. Bewust omgaan met ruimte is voor BOOT dan ook een belangrijke opgave. We zijn gespecialiseerd in ruimtelijke informatie en ruimtelijke inrichting. Daarin zijn we niet uniek, wel in onze visie en de aanpak die daaruit voortvloeit. We zijn ingenieurs met een verhaal.

Contact

Vestiging Veenendaal
Plesmanstraat 5
Postbus 509
3900 AM Veenendaal
T (0318) 52 76 00
F (0318) 51 05 60
E info@buroboot.nl
W www.buroboot.nl

Vestiging Elst
Bemmelseweg 57
Postbus 154
6660 AD Elst
T (0481) 37 71 65
F (0481) 37 72 42
E info@buroboot.nl
W www.buroboot.nl

Bezoek ook onze website met onder meer aansprekende voorbeelden van onze projecten.